Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr.
wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr 32 (33) Warszawa, 25 września 1937 r. Rok II

Prosimy o odnowienie prenumeraty za kw. IV r. b. (zł. 4.50)

Blankiet PKO załączamy Konto PKO 22.308

KSIĘGOWANIE TOWARU WYSŁANEGO „ZA POBRANIEM"

Dla należytego rozstrzygnięcia tej kwestii buchalteryjnej należy prawidłowo ocenić wypadek wysłania towaru „za pobraniem" pod kątem widzenia gospodarczym—jako decydującym w księgowości. Jednakże bez zanalizowania tej czynności pod względem prawnym. nie potrafimy ocenić jej prawidłowo pod względem gospodarczym. Dlatego też zajmiemy się przede wszystkim analizą prawną transakcji.

Według art. 294 Kodeksu Zobowiązań, „przez umowę sprzedaży sprzedawca *zobowiązuje się przenieść własność* rzeczy lub inne prawo majątkowe na kupującego, który zobowiązuje się zapłacić określoną cenę". Z tego ujęcia przez nasz Kodeks Zobowiązań istoty sprzedaży wy-

nika, że *sprzedaż towaru z warunkiem wydania go kupującemu „za pobraniem" jest dokonana już w momencie zobowiązania się sprzedawcy do wysłania towaru „za pobraniem"*, tj. do przeniesienia na nabywcę własności rzeczy po zapłaceniu przezeń ceny.

W myśl art. 300 i 337 Kodeksu Zobowiązań, sprzedawca jest zobowiązany sprzedaną rzecz wydać kupującemu, zaś kupujący — rzecz odebrać i zapłacić za nią umówioną cenę.

Umowa sprzedaży towaru z warunkiem wysłania „za pobraniem" posiada tę charakterystyczną cechę, że *kontrahenci godzą się na to, żeby rzecz została naprzód przez kupującego zapłacona a potem dopiero wydana.*

Ponieważ umowa sprzedaży jest umową dwustronną o zobowiązaniach wzajemnych, ma do niej zastosowanie przepis § 1 art. 250 Kodeksu Zobowiązań: „Jeżeli jedna ze stron dopuści się zwłoki w wykonaniu zobowiązania wzajemnego, druga strona może, według swego wyboru, albo dochodzić wykonania zobowiązania i odszkodowania za zwłokę, albo wyznaczyć drugiej stronie odpowiedni termin do wykonania z zastrzeżeniem, że *po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu od umowy odstępuje.*

Aż do chwili „wykupienia" przez kupującego przesyłki „za pobraniem", nie wiadomo, czy nabywca będzie dłużny sprzedawcy cenę za towar.

Nabywca towaru nie wykupuje. Sprzedawca, odpowiednio do § 1 art. 250 KZ, wzywa go do wykupienia towaru w pewnym terminie i czyni zastrzeżenie, że po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu od umowy odstąpi. Jeśli, mimo to, nabywca w terminie wyznaczonym towaru nie wykupi, umowa będzie rozwiązana. W wypadku rozwiązania umowy, nabywca już nie będzie dłużny sprzedawcy ceny sprzedażnej. Wprawdzie sprzedawca ma prawo w tym wypadku żądać od nabywcy odszkodowania w wysokości szkody, którą poniósł z powodu niewykonania przez kupującego zobowiązania. Ale jest to roszczenie już całkiem innego charakteru niż roszczenie sprzedawcy do nabywcy z tytułu ceny sprzedażnej. To nowe roszczenie staje się z punktu widzenia gospodarczego należnością dopiero z chwilą ustalenia wysokości odszkodowania na drodze polubownej czy sądowej.

Powyższa analiza prawna przekonywa nas o tym, że *w chwili wysłania towaru „za pobraniem" należność za towar jeszcze nie istnieje.*

W myśl art. 301 Kodeksu Zobowiązań, „jeżeli rzecz ma być przesłana kupującemu, uważa się ją, *w braku odmiennej umowy,* za wydaną, gdy sprzedawca odda ją, celem dostarczenia na miejsce przeznaczenia, osobie lub zakładowi, zawodowo trudniącym się przewozem rzeczy tego rodzaju". *A właśnie przy wysłaniu towaru „za pobraniem" istnieje „umowa odmienna": towar przez oddanie go poczcie lub ekspedytorowi nie jest uważany za wydany nabywającemu,* gdyż wydanie następuje dopiero *po zapłaceniu* przez kupującego należności za towar.

Stąd wniosek, że *z chwilą wysłania towaru za pobraniem, towar nie wychodzi z posiadania sprzedającego.*

I tak w chwili wysłania towaru za pobraniem nie powstaje żadne wydarzenie gospodarcze: towar zostaje w posiadaniu sprzedającego, zasoby towarowe wysyłającego nie ulegają zmniejszeniu, jego należności u klientów nie ulegają zwiększeniu.

Ponieważ przedmiotem księgowania winny być tylko wydarzenia gospodarcze, wysłanie towaru „za pobraniem", ściśle mówiąc, może być uwidocznione tylko w księgach pomocniczych, może *nie być księgowane w księgach zasadniczych* — podobnie jak wysłanie towaru do sprzedaży komisowej.

Ale, tak samo jak przy wysłaniu towaru do sprzedaży komisowej, wysłanie towaru „za pobraniem" *można uwidocznić w księgach zasadniczych.*

Pamiętać należy o tym — co wynika zresztą z powyższych wywodów — że *wydarzenie to nie może być uwidocznione ani na Rachunku Sprzedaży (Rachunku Towarów), ani na Rachunku Odbiorców*—gdyż nie uległy zmniejszeniu zasoby towarowe sprzedającego i nie zwiększyły się jego należności u klientów.

Przeprowadzenie wysłania towaru „za pobraniem" przez Rachunki Sprzedaży i Odbiorców (jak to, podobno, czyni wielu księgowych) jest nie tylko wadliwe z punktu widzenia buchalteryjnego, ale i nieprawidłowe pod kątem widzenia ustawy o podatku przemysłowym — gdyż stwarza pozornie obrót, podlegający opodatkowaniu.

Według art. 5 ustawy o podatku przemysłowym, za obrót podlegający opodatkowaniu przy sprzedaży towarów uważa się *„przychód brutto"* za towary tak sprzedane za gotówkę, jak wymienione lub sprzedane na kredyt (pkt. 1, 7, 9 ust. 1). § 18 rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy wyjaśnia nam, że *„za przychód brutto uważa się pełną należność sprzedawcy z tytułu zawartej transakcji".*

Ponieważ, jak wyjaśniliśmy, z chwilą wysłania towaru „za pobraniem", należność jeszcze nie powstaje, nie powstaje z tą chwilą również obrót podlegający opodatkowaniu.

Zgodnie z wyżej zajętym stanowiskiem, księgowanie towaru „za pobraniem", w księgach zasadniczych może mieć przebieg następujący.

I. Wysyłamy towar za pobraniem: Winien Rachunek „Za Pobraniem", Ma Rachunek Towarów Wysłanych „Za Pobraniem" — 1000 za wysłane pod adresem...

II. Towar zostaje wykupiony i należność wpływa do kasy: Winien Rachunek Kasy, Ma Rachunek „Za Pobraniem" 1000 — za wykupioną przesyłkę pod adresem...

III. Przenosimy transakcję na Rachunek Sprzedaży i Rachunek Odbiorców: Winien Rachunek Odbiorców, Ma Rachunek Sprzedaży — 1000 za przeniesioną sprzedaż przesyłki za pobraniem pod adresem...

IV. Przenosimy wpłatę na Rachunek Towarów Wysłanych „Za Pobraniem": Winien Rachunek Towarów Wysłanych „Za Pobraniem", Ma Rachunek Odbiorców—1000 za przeniesienie wykupionego pobrania z przesyłki „za pobraniem" pod adresem... *).

I.

---

*) Przyjmujemy układ zalecony przez B. Włodarza w artykule pt. „Jak księgować sprzedaż za zaliczeniem", Czasopismo Księgowych w Polsce, nr 3, 1937, str. 92, zmieniając jedynie nomenklaturę rachunków.

ORZECZNICTWO W PRZEDMIOCIE KSIĘGOWOŚCI

91.

SALDO KREDYTOWE KASY.

Saldo kredytowe jako wynik przeoczenia winno być ujawnione przy kontroli kasy. Brak codziennej kontroli kasy, umozliwiający takie przeoczenie, zwłaszcza przy większych obrotach dziennych, sprzeciwia się zasadom księgowości i uzasadnia uznanie ksiąg za nieprawidłowe. NTA, 7 czerwca 1937, l. rej. 10183/34.

Z uzasadnienia: Skarżąca firma jest przedsiębiorstwem hurtowego handlu kawą i herbatą i osiągnęła w roku 1931 obrót 614.742, wykazany księgami i przyjęty za podstawę opodatkowania. Zaskarżoną decyzją odmówiono zastosowania ulgowej stawki dla obrotów hurtowych z powodu dyskwalifikacji ksiąg. Dyskwalifikacja ta opiera się w pierwszym rzędzie na stwierdzeniu w księdze kasowej salda kredytowego w kilku po sobie następujących dniach, który to fakt skarżąca wyjaśniła w ten sposób, iż jeden ze spólników firmy zainkasował u odbiorców kwotę 3.592 zł. 48 gr., a to w dniach 16 i 17 stycznia 1931, i kwotę tę oddał do kasy, a dopiero dnia 21 stycznia oddał buchalterce wykaz zainkasowanych kwot, stanowiący podstawę księgowania, i wtedy dopiero wpływ gotówki został zaksięgowany. Wyjaśnienie to stwierdza niewątpliwie fakt, że oddana do kasy gotówka nie została w dacie jej wpływu do kasy ujawniona w księdze kasowej, a nastąpiło to dopiero w momencie oddania do księgowania wykazu poszczególnych kwot, które składały się na oddaną do kasy sumę. Jakkolwiek można fakt ten uważać za przeoczenie, to jednak przeoczenie takie winno było zostać ujawnione pierwszego dnia, w którym wydatki kasy przekroczyły jej książkowy zapas gotówki, i wtedy sprostowane. Nieujawnienie tego przeoczenia i niesprostowanie go w tym dniu wskazuje na brak codziennej kontroli kasy, która w przedsiębiorstwie handlu hurtowego, osiągającym dzienny obrót około 2.000 zł. nie może być uznana za zbędną. Brak takiej kontroli i możliwość zajścia przeoczenia tego rodzaju, by wpływ sumy 3.592 zł. 48 gr. nie został w księdze kasowej natychmiast uwidoczniony sprzeciwiają się zasadom prawidłowej księgowości i władza pozwana zasadnie uznała księgi na podstawie stwierdzenia tego faktu za nieprawidłowe.

Najwyższy Trybunał Administracyjny zatem — pomijając rozpatrywanie zarzutów przeciw dalszym motywom dyskwalifikacji ksiąg, jako już bezprzedmiotowe — oddalił skargę, jako nieuzasadnioną (n).

Podaliśmy wyżej najświeższej daty wyrok (czerwiec br.) w kwestii, która ma już bogatą judykaturę NTA (ob. OBP, nr. 3, br. str. 42 i n.). Wyroki NTA w materii salda kredytowego kasy można podzielić na dwie grupy: szereg wyroków traktuje tę usterkę jako bezwzględny powód do uznania ksiąg za nieprawidłowe, inne zaś — zajmują stanowisko, że wpływ salda kredytowego kasy na ocenę prawidłowości ksiąg jest zależny od zasięgu tej usterki, rozmiarów przed-

siębiorstwa i okoliczności sprawy.

Do pierwszej grupy należą wyroki: z d. 12 grudnia 1934, l. rej. 9296/31, z d. 24 stycznia 1936, l. rej. 1548/34 (OPA, 1936, poz. 1635 i 1636).

Do drugiej grupy należą—oprócz omawianego—wyroki:

z d. 5 października 1936, l. rej. 6028/34: „inaczej będzie się ta sprawa przedstawiać np. w wielkim przedsiębiorstwie bankowym, gdzie nie da się prawie pomyśleć tego rodzaju sytuacja, a inaczej—w niewielkim przedsiębiorstwie, prowadzonym przez kupca jednostkowego, który nie zawsze oddziela ściśle zasoby kasowe przedsiębiorstwa od zasobów osobistych, gdzie więc powstanie tzw. salda kredytowego jest możliwe na skutek zwykłego przeoczenia";

z d. 20 października 1936, l. rej. 6400/34: „każde istnienie salda kredytowego stanowi wadliwość (usterkę) w księgowaniu, lecz nie idzie za tym, aby każda tego rodzaju usterka czyniła księgi nieprawidłowymi... Decydować tu bowiem musi zasięg tej usterki (np. wysokość salda w stosunku do obrotów przedsiębiorstwa) i okoliczności sprawy";

z d. 19 kwietnia 1937, l. rej. 8491/34—który uznał, że o ile stan kredytowy kasy przewyższający stan debetowy trwa przez kilka miesięcy, okoliczność ta stanowi dostateczny powód do uznania ksiąg za nieprawidłowe (OPA, 1937, poz. 1902).

Saldo kredytowe kasy jest wynikiem niezaksięgowania wpływu. K a ż d y w p ł y w d o k a s y j e s t w y d a r z e n i e m w y b i t n i e g o s p o d a r c z y m i j a k o t a k i — niezależnie od tytułu wpływu (należność za towar lub usługi, pożyczka bankiera lub przyjaciela, wpłata właściciela)—w i n i e n b y ć n i e z w ł o c z n i e z a k s i ę g o w a n y. Niedopełnienie tego jest niewątpliwym błędem księgowania.

C z y t a k i b ł ą d s t a n o w i p o d s t a w ę d o u z n a n i a k s i ą g z a n i e p r a w i d ł o w e?

Ta kwestia zniewala nas do postawienia zagadnienia szerszego—wagi zasadniczej: c z y j u ż j e d n o u c h y b i e n i e p r z e c i w k o p r a w i d ł o m k s i ę g o w o ś c i j e s t d o s t a t e c z n y m p o w o d e m d o u z n a n i a k s i ą g z a n i e p r a w i d ł o w e?

*Temu zagadnieniu poświęcimy obszerniejsze wywody *). Narazie ograniczamy się do poniższych uwag.*

Stanowisko, że już jedno uchybienie dyskwalifikuje księgowość, jest równoznaczne z żądaniem, by księgowość, jeśli chce być prawidłowa, była nieomylna. A przecież takiego wymogu niepodobna stawiać dziełu rąk ludzkich.

NTA, w drugiej grupie wyroków, roztrząsających wpływ salda kredytowego kasy na prawidłowość ksiąg, zajmuje stanowisko, że wpływ ten jest zależny od zasięgu usterki i okoliczności sprawy. To stanowisko zbliża nas do momentu, gdy NTA skrystalizuje i wypowie wreszcie pogląd—nastąpi to, zdaniem naszym niewątpliwie—że nie każde i nie zawsze uchybienie przeciwko wymogom prawa i nauki księgowości dyskwalifikuje pod względem formalnym (pod względem

---

*) Redakcja naszego czasopisma nadesłała IV Ogólnokrajowemu Kongresowi Księgowych i Rzeczoznawców Księgowości, który odbędzie się w Katowicach w d. d. 31 października i 1 listopada br., referat poświęcony, między innymi, temu zagadnieniu. Referat ten będzie wydrukowany w programie Kongresu.

prawidłowości) daną księgowość, a tylko w tych wypadkach, gdy zakres lub rodzaj uchybień upoważnia do uznania ksiąg za niezasługujące na zaufanie a więc — pozbawione mocy dowodowej.

ORZECZNICTWO W SPRAWACH PODATKOWYCH

12.

NIEPOTRĄCALNOŚĆ STRATY NA POŻYCZONYM KAPITALE PRZY USTALENIU DOCHODU PODATKOWEGO OSOBY FIZYCZNEJ, NIE ZAJMUJĄCEJ SIĘ ZAWODOWO WYPOŻYCZANIEM PIENIĘDZY.

CZY ODSETKI, WLICZONE DO SUMY WEKSLU, ALE NIE ZAPŁACONE, STANOWIĄ, PRZY OPODATKOWANIU OSOBY FIZYCZNEJ NIE PROWADZĄCEJ KSIĄG HANDLOWYCH, PRZYCHÓD W ROZUMIENIU USTAWY O PODATKU DOCHODOWYM?

Przy ustaleniu dochodu podatkowego osoby fizycznej, strata na wypożyczonym kapitale jest niepotrącalna— jeśli ta osoba nie zajmuje się zawodowo wypożyczaniem pieniędzy.

Odsetki wliczone do sumy wekslu, ale nie zapłacone nie stanowią przychodu w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym — przy opodatkowaniu osoby fizycznej nie prowadzącej ksiąg handlowych. NTA, 26 maja 1937 r., l. rej. 5926/35.

Z uzasadnienia: O ile natomiast idzie o zarzut natury prawnej, że straty na kapitale jednym winny być odliczane od dochodu otrzymanego w postaci odsetek od innych wypożyczanych kapitałów, to pogląd ten nie znajduje uzasadnienia ani w przepisach ustawy o państwowym podatku dochodowym, ani w stałej judykaturze Najwyższego Trybunału Administracyjnego, o ile chodzi o dochód osoby fizycznej, nie zajmującej się zawodowo (jako bankier) wypożyczaniem pieniędzy na procent. I ten zatem zarzut skargi uznał Najwyższy Trybunał Administracyjny za nietrafny. Niemniej przeto Najwyższy Trybunał Administracyjny zauważa, o ile chodzi o kwotę odsetek zł. 4.000, doliczoną do dochodu, że pogląd władzy, wyrażony w odpowiedzi na skargę, że wliczone do sumy weksla obliczone zgóry odsetki niezależnie od tego, czy weksel został zapłacony czy też nie został zapłacony, już przez zarachowanie stanowią przychód, jest błędny bowiem jedynie faktycznie otrzymane odsetki, a nie zarachowane o ile idzie o osoby fizyczne, których dochód został ustalony jak w konkretnym przypadku— nie na podstawie ksiąg handlowych— stanowią przychód w rozumieniu art. 19 ustawy o podatku dochodowym *).

---

*) Wyciąg z tego wyroku został podany przez Ministerstwo Skarbu podwładnym organom „do wiadomości" okólnikiem z d. 4 września 1937, L. D. V. 23192/2/37, Dz. Urz. nr. 23 1937 poz. 763.

ORZECZNICTWO W SPRAWACH UMÓW O PRACĘ I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

13.

PRACA UMYSŁOWA CZY FIZYCZNA?

O ile wśród funkcyj, które pełni pracownik, są funkcje o charakterze umysłowym i fizycznym, należy, dla ustalenia ogólnego charakteru pracy, ocenić, jakie funkcje przeważają. Ocena tej przewagi należy, w wypadku sporu, do władzy orzekającej — wobec braku w tej mierze szczegółowych przepisów prawnych. NTA, 23 grudnia 1936, l. rej. 10790/34.

Z uzasadnienia: Decyzją z 6 kwietnia 1933 r. L. 5231/14676 Z. U. P. U we Lwowie orzekł, że Jan J., zatrudniony jako egzekutor przy Tymczasowym Wydziale Powiatowym w Lubaczowie nie podlega w myśl art. 5 punkt 3 prawa z 24 listopada 1927 r. (poz. 911 Dz. Ust.) obowiązkowi ubezpieczenia.

Urząd Wojewódzki Lwowski, załatwiając zarzuty J., orzeczeniem z 29 maja 1934 r. L. P. U. 12/127 1934 r. zatwierdził tą decyzję, zaznaczając w uzasadnieniu, że według wyniku dochodzeń oponentowi przydzielano od czasu do czasu niektóre należności do ściągnięcia, a przy odprowadzaniu przezeń gotówki wypłacono mu należny procent; czynności te ograniczały się do mechanicznego ściągania gotówki i nie nadawały mu znamion pracownika umysłowego.

Odwołanie J. Ministerstwo Opieki Społecznej orzeczeniem z 4 października 1934 r. L. Dz. Uo. 1/382—4 nie uwzględniło, nadmieniając, że odwoławca nie przytoczył żadnych argumentów, obalających ustalenie Urzędu Wojewódzkiego, że czynności jego ograniczały się do mechanicznego ściągania gotówki.

Na orzeczenie Ministerstwa Jan J. wniósł skargę do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, który rozważył, co następuje:

O ile skarżący uzasadnia swoją skargę tym, że jego czynności jako egzekutora nie były czynnościami ubocznymi w myśl art. 5 punkt 3 prawa z 24 listopada 1927 r. i że według art. 2 tegoż prawa winien on podlegać ubezpieczeniu bez względu na okres trwania jego zatrudnienia jako egzekutora, jak również niezależnie od wysokości wynagrodzenia oraz okresów wypłaty, to Trybunał tych okoliczności nie mógł brać pod uwagę, albowiem na nich decyzja Urzędu Wojewódzkiego z 29 maja 1934 r., zatwierdzona zaskarżonym orzeczeniem, się nie opierała, natomiast wzięła za podstawę odmowę uznania skarżącego za pracownika umysłowego jedynie rodzaj jego czynności jako egzekutora w Tymczasowym Wydziale Powiatowym w Lubaczowie, a skoro władza pozwana przyjęła, że ze względu na rodzaj czynności J. nie posiada charakteru pracownika umysłowego, nie potrzebowała się tym samym zajmować rozpatrywaniem sprawy pod kątem widzenia art. 5 pkt. 3 cytowanego prawa. Dalej skarżący zarzuca w skardze, że dochodzenia zostały przeprowadzone przez sam Wydział Powiatowy, a zatem przez czynnik interesowany, i wywodzi, że spełniał funkcje egzekutora przez 4 lata, otrzymując wynagrodzenie procentowe od ściągniętych sum, że wystawiał kwity z potwierdzeniem odbioru uiszczonej kwoty, zaznaczał zapłatę w spisie podatników, sporządzał odnośne wykazy i zestawienia rachunkowe, a te czynności zdaniem skarżącego, kwalifikują go jako pracownika umysłowego.

Na wywody te Trybunał zaznacza, że wyjaśnienia, udzielone w niniejszej sprawie przez Tymczasowy Wydział Powiatowy posiadają moc dowodową, dopóki

ich prawdziwość nie zostanie podważona dowodem przeciwnym; takiego zaś dowodu przeciwnego skarżący ani w przewodzie administracyjnym, ani obecnie w skardze nie dostarczył. Jak następnie okazuje się z akt sprawy, dochodzenia m. in. co do rodzaju czynności J. w Wydziale szły w tym kierunku czy tenże obok czynności fizycznych spełniał także czynności umysłowe i czy te ostatnie w całokształcie jego zajęć przeważały. *Ocena w kwestii przewagi tych dwóch rodzajów zajęć, w poszczególnym przypadku w braku szczegółowych w tej mierze przepisów prawnych musi być pozostawiona władzy orzekającej, a nie jest rzeczą Najwyższego Trybunału Administracyjnego jako instancji kasacyjnej, ocenę władzy zastępować oceną własną.*

Skoro zaś władza wykonywując przysługującą jej ocenę, przyjęła, że z uwagi na rodzaj zajęć skarżący nie może być uznany za pracownika umysłowego w rozumieniu prawa z 24 listopada 1927 r., to w tym przyjęciu, opartym na zebranym w tym kierunku materiale dowodowym, Trybunał nie dopatrzył się zarzuconej nielegalności zaskarżonego orzeczenia i skargę, jako nieuzasadnioną, oddalił.

NOWELA

do Rozporządzenia o poborze scalonego podatku przemysłowego od zapałek

W nrze 66 Dziennika Ustaw z d. 13 września br., poz. 506 zostało ogłoszone Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 31 sierpnia br. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu zawierające zmianę wysokości scalonego podatku przemysłowego od zapałek (§ 3 Rozporządzenia M. S. z dn. 14 lutego 1936 r.). Poniżej podajemy pełny tekst Rozporządzenia o tym podatku z uwzględnieniem zmiany.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 14 lutego 1936 wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o poborze scalonego podatku od zapałek.

Na podstawie art. 37 ust. 2 z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 76 poz. 716) w brzmieniu nadanem dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 stycznia 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 3 poz. 15) zarządza się co następuje:

§ 1. Wprowadza się pobór scalonego podatku przemysłowego od zapałek.

§ 2. Scalony podatek przemysłowy od zapałek obejmuje wszystkie fazy obrotu zapałkami w handlu. Scalony podatek przemysłowy nie obejmuje fazy obrotu przemysłowego zapałkami, od którego opłaca podatek przemysłowy od obrotu Spółka Akcyjna do Eksploatacji Państwowego Monopolu Zapałczanego w Polsce w formie ryczałtu podatkowego w myśl art. 19 ustawy z dnia 30 stycznia 1931 r. o monopolu zapałczanym (Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 45).

§ 3. Scalony podatek przemysłowy od zapałek wynosi:

a) od zapałek normalnych i innych zapałek zaliczanych do rzędu zapałek normalnych—zł. 34.40 od jednego miliona zapałek;

b) od wszelkich innych zapałek—zł. 43 od jednego miliona zapałek.

§ 4. (1) Scalony podatek przemysłowy od zapałek wpłacać będzie Spółka Akcyjna do Eksploatacji Państwowego Monopolu Zapałczanego w Polsce.

(2) Spółka Akcyjna do Eksploatacji Państwowego Monopolu Zapałczanego w Polsce uprawniona jest do doliczania do ceny sprzedażnej zapałek scalonego podatku przemysłowego w wysokości określonej w § 3 rozporządzenia niniejszego, z tem jednak, że nie może to spowodować zwyżki ceny zapałek przy sprzedaży detalicznej.

§ 5. Spółka Akcyjna do Eksploatacji Państwowego Monopolu Zapałczanego w Polsce wpłacać będzie scalony podatek przemysłowy od zapałek do Kasy 1 Urzędu Skarbowego w Warszawie do dnia 10 każdego miesiąca w wysokości podatku, przypadającego od obrotów zapałkami w miesiącu poprzednim.

§ 6. 1 Urząd Skarbowy w Warszawie otworzy w księdze bierczej podatku przemysłowego od obrotu specjalne konto dla księgowania scalonego podatku przemysłowego od zapałek, wpłacanego w myśl przepisów rozporządzenia niniejszego.

§ 7. Izba Skarbowa Grodzka w Warszawie, uprawniona jest do przeprowadzania kontroli nad prawidłowem obliczaniem oraz terminowem wpłacaniem scalonego podatku przemysłowego, przypadającego w myśl przepisów rozporządzenia niniejszego, w

trybie określonym w §§ 12 — 25 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 31 stycznia 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr, 10, poz. 51).

§ 8. Przedsiębiorstwa handlowe (część II lit. A taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym) nie opłacają oddzielnie podatku przemysłowego od obrotu, przypadającego od obrotów, uzyskanych przy sprzedaży zapałek, od których to obrotów został opłacony scalony podatek przemysłowy.

§ 9. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i ma zastosowanie do obrotów, osiągniętych począwszy od dnia 15 stycznia 1936 r.

(2) Jednocześnie traci moc rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 29 grudnia 1933 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie scalonego podatku przemysłowego od zapałek (Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 798).

Minister Skarbu:
(—) E. Kwiatkowski

OKÓLNIKI

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 15 CZERWCA 1936 R. L. D. V. 5640/1/36

w sprawie zbierania informacyj w spółdzielniach mleczarskich oraz zajmowania należności za dostarczone od tych spółdzielni mleko.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 16 z 1936 r., poz. 525)

Organizacje rolnicze i spółdzielcze we wnoszonych do Ministerstwa Skarbu zażaleniach podnoszą, że niektóre urzędy skarbowe przez zbieranie w spółdzielniach mleczarskich masowych informacyj podatkowych odnośnie ilości i wartości dostarczonego przez rolników mleka, jak również przez masowe zajmowanie w tych spółdzielniach należności rolników za dostarczone mleko, celem pokrycia zaległości podatkowych i innych, odstręczają rolników od należenia do spółdzielni mleczarskich.

Zważywszy, że zebrane w spółdzielniach mleczarskich informacje o dostarczonem przez rolników mleku nie przedstawiają w większości wypadków wartości jako materjał wymiarowy oraz, że masowe zajmowanie w spółdzielniach należności za dostarczone mleko może rzeczywiście wpłynąć ujemnie na rozwój spółdzielczości mleczarskich, gdyż rolnicy będą się wstrzymywać w tych warunkach z dostarczaniem mleka do spółdzielni, Ministerstwo Skarbu poleca:

a) bezwzględnie zaprzestać zbierania informacyj co do dostarczonego przez rolników mleka, o ile chodzi o drobnych rolników, którzy ze względu na obszar posiadanego gruntu i cenę zboża nie mogli osiągnąć dochodu podlegającego opodatkowaniu;

b) co do pozostałych rolników ograniczyć zbieranie tego rodzaju informacyj tylko do tych wypadków, gdy chodzi o rolników:

1. prowadzących gospodarstwa, nastawione przeważnie na produkcję mleczną, tak że ustalenie dla nich dochodu tylko na podstawie norm dochodowości nie odpowiadałoby rzeczywistej dochodowości gospodarstwa,

2. prowadzących księgi gospodarcze;

c) ograniczyć zajmowanie w drodze egzekucji należności rolników za mleko dostarczone do spółdzielni do tych jedynie wypadków, gdy spisano protokół nieściągalności spowodu braku ruchomości podlegających zajęciu, lecz i w tych wyjątkowych wypadkach wolno zajmować tylko 25% przypadającej do wypłaty należności za dostarczone mleko.

Powyższe ograniczenia co do zbierania w spółdzielniach mleczarskich informacyj podatkowych nie odnoszą się do informacyj o transakcjach sprzedaży wyrobów mleczarskich przez spółdzielnie.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr. J. Lubowicki

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 3 WRZEŚNIA 1937 R.
L. D. V. 38073/4/37

w sprawie zwolnienia od podatku przemysłowego garaży i przedsiębiorstw obsługi technicznej pojazdów mechanicznych.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 23 z 1937 r., poz. 762)

Ministerstwo Skarbu na podstawie art. 39 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr. 46, poz. 339) zwalnia z urzędu (bez obowiązku składania podań) od podatku przemysłowego (zarówno w formie świadectw przemysłowych jak i w postaci podatku od obrotu) na okres 10-letni następujące przedsiębiorstwa:

1) wynajmu pomieszczeń dla pojazdów mechanicznych (garaże),

2) postoju dla pojazdów mechanicznych,

3) obsługi technicznej pojazdów mechanicznych, wykonywane na stacjach obslugi.

Z ulg tych korzystać mogą jedynie przedsiębiorstwa już istniejące oraz te, które powstaną do dnia 31 grudnia 1938 r., przy czym 10-letni okres zwolnienia należy obliczać:

1) dla przedsiębiorstw istniejących w dniu 1 września 1937 roku — od tegoż dnia,

2) dla przedsiębiorstw powstałych po tym dniu — od dnia powstania.

Podsekretarz Stanu:
(—) F. Świtalski

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

Dziennik Ustaw R. P. Nr 67 z dn. 17 września 1937 r.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień porozumienia między Polską a Wielką Brytanią w formie not, wymienionych w Warszawie dnia 31 lipca 1937 r., dotyczącego zniżek celnych na pewne artykuły chemiczne (poz. 508).

Rozporządzenia Ministrów — Skarbu w sprawie utworzenia podurzędu celnego w siedzibie przedsiębiorstwa „Zakłady Południowe Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Nisku (poz. 510).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 23 z dn. 10 września 1937 r.

Okólniki—w sprawie podatku specjalnego od wynagrodzeń sezonowych pracowników umysłowych, zatrudnionych na robotach publicznych (poz. 760);—o wydawaniu wyciągów z protokółów szacowania strat z powodu klęsk żywiołowych w gospodarstwach rolnych (poz. 761);—w sprawie zwolnienia od podatku przemysłowego garaży i przedsiębiorstw obsługi technicznej pojazdów mechanicznych (poz. 762);—w sprawie ustalania dochodu z kapitałów (poz. 763); — w sprawie podatku od lokali zajmowanych przez instytucje wyznaniowe (poz. 764); — w sprawie egzekucji należności P. Z. U. W. z tytułu sum zainkasowanych a przetrzymanych przez gminy (poz. 765); — w sprawie wykazu ilościowego spraw karnych skarbowych (p z. 766).

KALENDARZ PODATKOWY

W drugiej połowie września 1937 r. płatne są następujące podatki:

Do 15 września 1937 r. — należność z nakazu na podatek dochodowy na rok 1937, jeśli nakaz został doręczony do d. 16 sierpnia 1937 r.; termin płatności dla płatników, którzy nakaz płatniczy otrzymali po d. 15 sierpnia 1937 r., upływa dopiero z 30 dniem po doręczeniu nakazu płatniczego.

Do 20 września 1937 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w ciągu pierwszych 15 dni września 1937 r.

Do 25 września 1937 r.—zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu sierpniu 1937 r. przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III, IV i V kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Ponadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności we wrześniu 1937 r. oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności we wrześniu 1937 r.

KRONIKA PODATKOWA

Stopa podatku obrotowego dla pralni i farbiarni.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie zwróciła się do Ministerstwa Skarbu z prośbą o rozciągnięcie działania okólnika przyznającego ulgową stawkę 1,5 proc. pralniom, wykupującym świadectwa przemysłowe kat. VI — VIII, na pralnie chemiczne i mechaniczne oraz farbiarnie, wykupujące świadectwa przemysłowe wyższych kategorii.

Wspomniany okólnik przyznaje ulgową stawkę 1,5 proc. pralniom wykupującym świadectwa przemysłowe kat. VI—VIII, które to zakłady stanowią około 90 proc. ogółu pralni chemicznych i mechanicznych. Pozostałe pralnie, jako wykupujące świadectwa przemysłowe wyż-

szych kategorii, podlegają podatkowi obrotowemu w wysokości 3 proc.

Izba zwraca uwagę na to, że z wyjątkiem pralni tzw. „domowych” stopień mechanizacji oraz wydajności urządzeń jest prawie taki sam w pralniach mniejszych jak i większych. Pralnie większe różnią się od mniejszych nie większą sprawnością zespołów maszynowych, lecz jedynie większą ich ilością. Powstaje więc nieuzasadniona różnica w warunkach konkurencyjnych mniejszych i większych przedsiębiorstw, co jest objawem niepożądanym.

Związek Izb Przemysłowo - Handlowych przeciwko nowym podatkom komunalnym.

„Codzienna Gazeta Handlowa” donosi: W Związku Izb Przem.-Handlowych odbyła się konferencja przedstawicieli samorządu gospodarczego z delegatami Zw. Miast Polskich w sprawie finansów komunalnych. Stanowisko Izb Rzemieślniczych w tej sprawie pokrywa się całkowicie z opinią Izb Przem. - Handlowych. Obydwie te organizacje zajmują stanowisko zgodne co do niemożności wprowadzenia jakichkolwiek nowych obciążeń na rzecz finansów komunalnych.

W trakcie zebrania wypowiedzieli się przedstawiciele wszystkich Izb Przemysłowo - Handlowych. Ustalono jednomyślnie, że definitywną poprawę sytuacji przynieść może jedynie generalna reforma podstaw finansowych miast oraz trwały podział funkcji administracji publicznej między państwo a samorząd terytorialny. W trakcie konferencji stwierdzono, że do czasu przeprowadzenia zasadniczej reformy niezbędnym jest dla miast zwiększenie dochodu w drodze przywrócenia chociażby częściowego tych źródeł dochodowych, z których korzystały miasta w okresie dawniejszym, a które w okresie zmniejszonych dochodów Skarbu Państwa zostały im cofnięte.

Przedstawiciele życia gospodarczego w przemówieniach swoich podkreślali z całym naciskiem, że tymczasowa poprawa sytuacji finansowej miast nie może być oparta na wprowadzeniu jakichkolwiekbądź nowych obciążeń podatkowych.

Delegaci Zw. Miast w zakończeniu konferencji zaznaczyli, że w najbliższym już czasie Związek ten wypowie się definitywnie, czy nadal podtrzymywać będzie pomysł wprowadzenia dodatku komunalnego do państwowego podatku dochodowego.

V A R I A

GÓRNA GRANICA ODSETEK OD WKŁADÓW W SPÓŁDZIELNIACH.

Na skutek interwencji Związku „Społem” Państwowa Rada Spółdzielcza zwróciła się do Min. Skarbu o zwiększenie stopy procentowej do 3½%, tj. do wysokości, płaconej przez komunalne kasy oszczędności i banki akcyjne, co przez Min. Skarbu zostało załatwione przychylnie.

Poniżej podajemy tekst pisma Ministerstwa Skarbu:

Warszawa, dn. 24 sierpnia 1937 r. Ministerstwo Skarbu
Nr. D. II. 21797/4/37.

Do
Pana Przewodniczącego
Rady Spółdzielczej
w miejscu.

Przyjmując do wiadomości pismo Rady Spółdzielczej z dnia 18 sierpnia 1937 r. Nr. RS. 804-87/37, Ministerstwo Skarbu uzupełnia pismo swoje z dnia 24 lipca 1937 r. L. D. II. 18461/4/37 w ten sposób, że ustala najwyższą granicę, jaką mogą płacić spółdzielnie trudniące się czynnościami bankowymi od wkładów i lokat na rachunkach bieżących, 3½% w stosunku rocznym.

(—) St. Sadkowski
Zastępca Dyrektora Departamentu.

PORADNIA

H. K. Łódź.

Dłużnik daje weksel gwarancyjny na zabezpieczenie już dawniej wymagalnej otwartej należności. Czy należy weksel księgować?

Jak domyślamy się, miejsce blankietu wekslowego na datę płatności nie jest wypełnione. Jakkolwiek wypełnienie jej zależy w opisanych warunkach tylko od woli wierzyciela, to jednak, póki to nie nastąpi, weksel jest pozbawiony wartości. Ściśle rozumując, wręczenie przez dłużnika wekslu w tych warunkach **nie jest wydarzeniem gospodarczym podlegającym zaksięgowaniu.**

Nie jest oczywiście błędem dyskwalikującym księgowość uznanie za wspomniany weksel dłużnika i obciążenie Rku Weksli — tymbardziej, że według ustalonej judykatury weksel wydany przez dłużnika wierzycielowi — w braku innej umowy—ma w zasadzie charakter zabezpieczenia a nie zapłaty (Sąd Najwyższy, 20 grudnia 1933, C III 169/33 Zb. 1934, poz. 466).

J. Z. W-ma.

1. **Zaksięgowanie transakcji sprzedaży gotówkowej bez ujawnienia nazwiska nabywcy lub jego firmy** z tego powodu, że klient nie chce swego nazwiska ujawnić, jest dopuszczalne. Podkładem księgowania winien być w tym wypadku dokument wewnętrzny (asygnata kasowa).

2. Ob. nr. 29 OBP, Poradnia, odpowiedź dla F. G. str. 443.

3. **Prowizja wypłacona akwizytorom, pozostającym w stosunku najmu pracy, ma wpływ na ustalenie podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych, podatku od uposażeń i opłat na rzecz Funduszu Pracy.** Nie możemy na tym miejscu opisywać sposobów ustalenia tej podstawy: wymagałoby to obszernego opisu. Sposoby te są znane każdemu doświadczonemu w tej dziedzinie pracownikowi biurowemu. Informacyj w tej sprawie udzielają odnośne instytucje.

4. **Potrącalne maximum ogólnej kwoty pensyj i wszelkiego rodzaju wynagrodzeń wypłacanych przez osoby prawne tzw. wyższej administracji** zależne jest, w myśl art. 21 ustawy o podatku dochodowym, od wysokości kapitału zakładowego. Nie możemy tej kwoty ustalić, skoro nie znamy wysokości kapitału zakładowego. — Tenże przepis stanowi, że **„w wypadkach szczegółowo uzasadnionych władny będzie Minister Skarbu granice... rozszerzyć".**

Prenumerator A.

1. **A. i B. byli spólnikami spółki jawnej. A. występuje ze spółki i jedynym właścicielem firmy pozostaje B. W myśl umowy likwidacyjnej A. występuje ze spółki za zwrotem włożonego kapitału. Jednakże A. przy wystąpieniu nie otrzymuje wkładu w gotowiźnie, lecz pozostaje wierzycielem firmy z tytułu podlegającego zwrotowi wkładu. Jak należy te zaszłości księgować?**

A. występuje ze spółki: Wn Rk Kapitału, Ma Rk Wierzycieli (albo Rk Osobisty A lub tp.)—10.000 za zwrot A wkładu z powodu jego wystąpienia ze spółki zgodnie z umową likwidacji spółki pod firmą...

A. otrzymuje zwrot wkładu: Wn Rk Wierzycieli (albo tp.), Ma Rk Kasy (lub Banku)—10.000 za wypłacony A. wkład.

Księgowanie przytoczone przez Pana jest prawidłowe.

2. **Samochody należą do przedmiotów, których okres zużycia nie przekracza lat 5** (okólnik Ministerstwa Skarbu z d. 10 kwietnia 1937, LDV 20380/2/37, OBP, nr 11, 1937, str. 177). W myśl ust. 2 art. 6 ustawy o podatku dochodowym, takie przedmioty mogą być jednorazowo odpisane — **niezależnie od tego, czy zostały kupione za gotówkę, czy na kredyt.**

3. **Nabycie i jednorazowe odpisanie przedmiotów, których okres zużycia nie przekracza lat 5, księgujemy:** nabycie— Ma Rk Kasy, albo Rk Wierzycieli, Wn Rk Ruchomości za nabyty samochód — 10.000: odpisanie na koniec roku metodą pośrednią — Wn Rk Strat i Zysków, Ma Rk Odpisań na zużycie (Rk Funduszu Amortyzacyjnego) za odpisanie wartości nabytego w 1937 r. samochodu „Polski Fiat" nr...—10.000, za odpisanie na zużycie ruchomości... 1000, za odpisanie na zużycie nieruchomości... 1500 — razem 12.500 zł.

4. Jednorazowe odpisanie wartości nabytych przedmiotów, których okres zużycia nie przekracza lat 5, jest traktowane przez ustawę o podatku dochodowym jak każdy odpis amortyzacyjny. W Pańskim przykładzie podstawa do opodatkowąnia wynosi 12.000 zł. i ma zastosowanie odpowiadająca temu dochodowi stawka podatku dochodowego.

5. **Odpisaniu podlega wartość przedmiotów służących do osiągnięcia dochodu.** Uważamy, że samochód używany przez właściciela przedsiębiorstwa do przejazdu z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się przedsiębiorstwo — „służy do osiągnięcia dochodu".

Jeżeli samochód służy dla komunikowania się z klientami przedsiębiorstwa, służy on niewątpliwie do osiągnięcia dochodu, a okoliczność, że jest używany również dla osobistych celów właściciela, jest bez znaczenia dla osądzenia, czy należy do tej kategorii przedmiotów.

„Władze wymiarowe nie są ustawowo uprawnione do kwestionowania celowości poniesionych przez podatnika wydatków i do uzależniania od tego potrącalności tychże", ustala NTA w wyroku z d. 6 marca 1935, l. rej. 5262/32. W tymże wyroku NTA uznał, że **skoro podatnik uzasadnia konieczność posiadania samochodu potrzebą szybkiego porozumienia się z klientami, władza zaś nie ustaliła, że podatnik używał samochodu wyłącznie do celów osobistych, nie ma podstawy do kwestionowania amortyzacji samochodu.**

A. B.

1. **Zmniejszenie należności u klienta na skutek układu regulacyjnego należy księgować pod datą zawarcia układu.** Jeśli klient na pokrycie należności z układu daje weksle, należy i tę zaszłość zaksięgować pod datą wydania weksli.— Nie ma podstawy do wstrzymania zaksięgowania aż do wpływu weksli „regulacyjnych".—Księgowanie straty z „regulacji" po dacie zawarcia regulacji jest nieprawidłowe. Nie jest to jednak, zdaniem naszym, wadliwość dyskwalifikująca księgowość. W żadnym wypadku wadliwość taka nie stanowi dla władzy podatkowej powodu do pominięcia straty wynikającej z układu regulacyjnego przy ustaleniu podstawy wymiaru podatku dochodowego.

2. Kwestia, czy koszty ekspedycji przy zakupie towarów za granicą księgować na Rachunku Towarów, czy na Rachunku Zakupu Towarów, czy wreszcie na rachunku specjalnym Kosztów Ekspedycji — jest zagadnieniem celowości obranego systemu pod kątem widzenia potrzeb danego przedsiębiorstwa, a nie zagadnieniem prawidłowości księgowania.

Stały Czytelnik.

1. **Czy osoba prowadząca przedsiębiorstwo handlowe IV kategorii może, niezależnie od tego, zajmować się osobistym pośrednictwem handlowym kategorii II b?**

Nie ma, oczywiście, zakazu prowadzenia przez jedną osobę dwóch i więcej przedsiębiorstw lub przemysłów osobistych.

Pamiętać należy, że **pośrednictwo handlowe** II b kategorii tym się różni od **przedsiębiorstwa pośrednictwa handlowego,** wymagającego wykupienia świadectwa II kategorii handlowej, że **„za pośredników handlowych ustawa uznaje osoby, trudniące się osobiście pośrednictwem, jako zajęciem przemysłowym, bez utrzymywania biur i skła-**

dów, przez przedsiębiorstwa zaś i biura pośrednictwa handlowego ustawa rozumie zakłady posiadające pewną organizację" (wyrok SN, 10 września 1929, K II 502/29).

A więc osoba, prowadząca przedsiębiorstwo IV kategorii handlowej i uprawiająca jednocześnie zajęcie pośrednika handlowego II b kategorii, nie może w wykonywaniu ostatniego zajęcia korzystać z organizacji, jaką rozporządza ze względu na prowadzenie przedsiębiorstwa IV kategorii handlowej.

2. W sprawie nabycia interesującej Pana książki zechce Pan zwrócić się do Księgarni Prawniczej, Warszawa, Senatorska 8—bezpośrednio.

Skorowidz rzeczowy

*) O—oznacza: dział „Orzecznictwo", Ok—dział „Okólniki", P—dział „Poradnia".
**) Liczby oznaczają stronice.

Wydawca: Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308 — Przekaz rozrachunkowy Nr. 176 — Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półrocz., 18 rocznie
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—1/2 str. zł. 100—1/4 str. zł. 50—1/8 str. zł. 25

Redaktor odpowiedzialny: **Józef Filip Hoppenfeld** Druk. Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15